

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9.50 K za četrt leta 4.80 K

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne prose.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna peti vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.
večkrat po dogovoru.

37. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 29. marca 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo na-
ročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla
naročnina koncem meseca marca, da jo zo-
pet obnovijo.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—

za pol leta „ 7.—

za četrt leta „ 3.50

na mesec „ 1.20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90

za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50

za četrt leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj pri-
poročajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in
znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in ka-
varnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo
naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim
ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Žalitev veličanstva v mornariški vojašnici.

Po meščanskem časopisju se raznašajo notice
o nekem dogodku v mornariški vojašnici v Pulju,
ki je samohsebi težko razumljiv, še težje pa z
ozirom na mesto, kjer se je primeril. Dogodek
namreč pomeni nenavadno žalitev veličanstva in
to bi se pač najmanj pričakovalo v domu lojal-
nosti, kakršen je vojašnica.

Golo poročilo o dogodku pravi to:

„Pred nekaj dnevi je v mornariški vojašnici v
Pulju nekdo privezal cesarjevemu kipu vrv okoli
vratu ter jo na drugem koncu pritrdil na plinovo
cev in tako obesil cesarjev kip. Ker je pa bil ta
iz mavca, se je del kipa od vratu naprej odlomil
ter padel po stopnicah in se razbil na male kose.
Zaraditega ni smel noben mornar iz vojašnice in
se je uvedla stroga preiskava. Kakor se sedaj iz
Pulja poroča, se je tej preiskavi vendarle posre-
čilo, najti zločinca. Zločinca je trobentač Furlani,
doma v Trstu, in je bil pristaša Mazziniancev. Pre-
iskava se vodi neumorno dalje.“

To bi bilo suho dejstvo.

Večina čitateljev meščanskih časopisov se za-
dovoljuje s poročilom. Kvečjemu, da bodo neka-
teri še čakali, kakšna bo sodba.

Stvar pa vendar ni tako enostayna. Našli so
zločinca in preiskava se vodi. Dobro. Ampak kdo
ga je našel? Kdo preiskuje? Kako se preiskuje?
Kdo bo sodil in kako se bo sodilo? — Zopet se
dvigajo vsi tisti strahovi, ki obhajajo človeka,
kadar se spomni na vojaški kazenski zakon, ki bi je
vsem modernim pojmom o sodništvu v obraz. Se-
veda se sodi pri vojaki vsak dan; garnizijski in
drugi zapori imajo vedno dovolj prebivalcev in
ljudje se vendar ne razburjajo vsak dan. Kaj! Tu
gre za manjše disciplinarne prestopke, za nevažne
tatvine i. t. d. Kdo se briga za to? — Ampak
slučaj kakor ta v Pulju je vendar tak, da bi se

bilo treba brigati zanj. Vsaj zaradi tega, ker tu res
ne gre za malenkost.

Krivca lahko zadene nekoliko let težke ječe in
to gotovo ni šala.

Tudi če bi zločinca bil civilist, bi ga lahko
čakala huda pokora. Toda ne glede na nazore, ki
jih ima posameznik o pravičnosti in kaznih sploh,
bi bila javna vest vendar mirna, ker bi se zana-
šala na zakon in na javno kontrolo. Vodila bi se
preiskava; ko bi bila zaključena, bi preiskovalni
sodnik odstopil in prepustil sodbo drugim. Glavna
razprava bi se vršila v jasni javnosti. Vse funkcije
bi bile razdeljene. Na eni strani tožitelj, na drugi
zagovornik, med obema, odnosno nad obema ne-
pristranski sodniki. Vse, kar obremenjuje, vse, kar
razbremenjuje, bi se pokazalo javnosti in sod-
nikom. Tu bi bile vse garancije za pravično sodbo,
kolikor jih premore človeška slabost.

Vsega tega ni pri vojnem sodišču. Avditor bo
preiskoval, avditor bo tožitelj in zagovornik v eni
osebi, avditor bo predlagal sodbo. Obtožencu pre-
čitajo tožbo, vprašajo ga, kaj ima reči in potem
— „Abtreten!“. Nobene razprave, nobene javnosti.
Sodniki ne slišijo prič, ne vidijo obtoženca gledati
pričam in tožiteljem oči v oči. Edino avditorjevo
poročilo imajo pred seboj, edino avditorjev predlog
jim služi za sodbo. Če se zmoti avditor, se je
zmotilo vse sodišče.

Dejanje, ki se pripisuje trobentaču, o katerem
ne more zunanji svet nikakor soditi, če more biti
pravi krivec ali ne, je tako blazno, da si ga na-
vadna pamet ne upa pripisati drugačnim možga-
nom kakor blaznim. Če mislimo na to, obhaja
človeka strah... Potem pride druga misel: Kdo
ve, kolikokrat se motijo avditorji, ki bi morali
imeti naravnost božanske sposobnosti, da bi mogli
zadostovati vsem svojim skrajno nasprotnim na-
logam, v drugih slučajih, o katerih javnost sploh
ne zve ničesar?

Proč s srednjeveškim kazenskim za-
konom — bi moral biti klic vseh, ki se zave-
dajo, da je navsezadnje zločinca vendar človek —
tudi pri vojaki!

Nacionalizem in barabstvo.

V Sv. Hipolitu na Nižjem Avstrijskem so bili
v nedeljo krvavi dogodki. Nemški fabrikantje v tem
industrialnem mestu so sicer hudi nacionalci, am-
pak izkoriščati češke in poljske delavce tako kakor
nemške, se jim ne zdi naroden greh. Najljubši bi
jim bili seveda taki delavci, ki bi se dali odreti,
pa naj bi bili tudi Kitajci ali pa Čulukafri. V in-
dustrialnem kraju se čuti groza brezposelnosti, ki
je zadnji čas že prav velika, še mnogo bolj kakor
v agrarnih deželah. Delavstvu v Sv. Hipolitu je
prislo že do živga, tembolj, ker jih tepe tudi huda
druginja. Zato so sklicali češki tekstilni delavci za
nedeljo ob 2. popoldne shod v socialno-demokra-
tične društvene prostore. Ker so se razdajala va-
bila, so tudi nemški nacionalci zvedeli za shod.
Njihovega voditelja, poslanca Pittnerja, ki bi strašno
rad igral veliko vlogo, pa nikakor ne more, je
češki shod grozno zbledel in takoj se je spomnil,
da mora reševati nemški značaj Sv. Hipolita.

Med tem se je zgodilo nekaj drugega. Češki
sodruzi so zvedeli, da so tudi nemški socialisti
sklicali veliki shod z enakim dnevnim redom, tudi
ob 2. popoldne. Zato so preložili svoj shod za 5.
uro popoldne, da se morejo udeležiti skupnega.
Vsed tega je bilo v lokalni le malo število čeških
delavcev.

Pred tem lokalom so se zbrali nemški naci-
onalci, kolikor se jih je le spravilo na noga. Pred
lokalom so priredili „Bum!“, a ker to ni bilo do-
volj kratkočasno, so parkrat hoteli naskočiti lokal.
Izzivali so na vse možne načine. Končno so šli
češki delavci vendar pogledat, kaj se godi. Ta hip
jih je nacionalistična banda naskočila z noži in
s palicami. Proti peščici delavcev je bilo neko-
liko tisoč teh „junakov“. Zato so bili tako hrabri,
da so bili in tolkli na vse strani in je tekla kri kakor na
bojišču.

No, kmalu so sodruzi na velikem shodu dobili
poročilo, pa so takoj sklenili, da gredo napadenim
na pomoč. Cela množica, češki in nemški delavci,
so odkorakali na „bojišče“. Tu so nemški naci-
onalci začeli zmerjati nemške sodruge za izdajalce,
kakor je tudi pri nas navada. Oni se pa niso me-
nili za take „teorije“. V kratkem se je razvila
huda bitka, v kateri so tudi nacionalci našli, kar
so bili iskali.

Policija in orožniki niso mogli ustaviti boja.
Poklicali so vojaštvo. Tri stotnije so prikorakale
in šele tem se je posrečilo, izprazniti prostor.
Ob 3. je bil zopet mir. In ob 5. popoldne so imeli
češki delavci shod.

Taki so sadovi nacionalizma. Kdor le nekoliko
razmisli, si lahko sam napravi komentar. Le na
neko malenkost opozarjamo. Naši narodnjakari
bodo gotovo soglašali z nami, če pravimo, da so
taki izgrede lopovski in da svamote narod, v čigar
imenu se vrše. Ampak kadar sami sčuejo, jim to
ne prihaja na misel.

Proti delavskim knjižicam.

Kar je včasih bilo pametno, v izpremenjenih
razmerah postane neumno. Tako je z delavskimi
knjižicami. Če so sploh kdaj imele kaj pametnega
pomena, so ga v naših dneh popolnoma izgubile.
Da so nepotrebne, dokazujejo druge države, v ka-
terih se živi brez njih, ne da bi kdo čutil njih
pomanjkanje.

V Avstriji služijo te knjižice le še podjetni-
kom, ki se v njih znašajo nad neljubimi delavci.
Zakon sicer pravi, da se ne sme v delavsko knji-
žico vpisati nič, kar bi utegnilo škodovati delavcu.
Toda iz interpelacije, ki so jo vložili posl. Beer
in sodruzi v državnem zboru, se izve, da je naša
organizacija podjetnikov sredstva, ki kažejo zakonu
figo. Omenjena organizacija je izdelala tajna zna-
menja s sledečim pomenom: 1. Dober. 2. Hvale-
vreden. 3. Voljan, a nezmožen. a) Ni delal redno.
b) Ni se v času odpovedi dobro vedel. c) Nemaren
in len. d) Nestalen. e) Dela modre pondeljke. f)
Neznosen. g) Uporen. h) Socialist. i) Pijanec. k)
Tat. l) Brema za bolniško blagsajno. m) Ne var-
čuje z materialom.

Vsed takih znamenj v delavski knjižici se
zgodi, da delavec včasih po več let ne dobi dela,
ne da bi mogel uginiti, zakaj.

Interpelantje vprašujejo ministra, ali ga je volja,
upozeriti policijske urade in obrtne zadrage na to
zlorabo in če hoče prisiliti delodajalce, ki ravna-
je tako, da povrnejo delavcu škodo.

Poleg tega je poslanec Beer upozoril trgo-
vinskega ministra na črne liste, ki jih razpošilja
zveza avstrijskih industrialcev. Interpelaciji je pri-
ložil izvleček iz take črne liste, ki je je razpošiljala
neka tovarna v Sv. Hipolitu. Na tej listi je bilo
napisanih 33 delavcev in delavk ter navedeni raz-
logi, zakaj so bili odpuščeni. Tudi iz drugih takih
listin je poslanec Beer podal zgleda,

Kder ima kaj poštenja v sebi, bo priznal, da je tak boj skrajno nemoralen. Delavci pa morajo poznati sredstva, s katerimi jim podjetniki oteževajo življenje. Treba bo boja ne le proti »črnim listam«, ampak tudi proti nepotrebnim in škodljivim delavskim knjižicam. Uspešno bo ta boj seveda le tedaj, če bodo organizacije dovolj močne.

Iz štranke.

Mednarodni socialistični zbor.

Kakor smo že zadnjič brzojavno javili, je mednarodni socialistični sekretariat sklenil, da bo v zmislu sklepov zadnjega kongresa letošnji (osmi) mednarodni socialistični zbor v Kodanju, in sicer do 28. avgusta do 3. septembra. Po določilih londonskega in pariškega zbora iz let 1896. in 1900. imajo pravico delegacije:

1. Vse organizacije, ki soglašajo s temeljnimi načeli socializma: S socializiranjem proizvodnih in izmenjevalnih sredstev; z mednarodnim združenjem in z akcijo delavskega razreda; z bojem proletariata v razredno-zavedni stranki za dosego javne moči.

2. Vse strokovne organizacije, ki stoje na podlagi razrednega boja in priznavajo potrebo politične, torej zakonodajne in parlamentarne akcije, ki pa niso neposredno udeležene v političnem boju. Dnevni red smo že naznanili.

Zbor se bo vršil v koncertni dvorani (Odd Telow Paläst).

Vabilo so podpisali za mednarodno tajništvo: Za Anglijo: Hyndman, Keir Hardie, Macdonald; za Nemčijo: Bebel, Singer, Molkenbuhr; za Avstrijo: Dr. V. Adler, Skaret, Pernertorfer; za Češko: Němec, Soukup, za Bolgarsko: Sakasov, Kirkov; za Argentino: Gambier, Ugarte; za Dansko: Stauning, Hansen; za Severoam. Zvezne države: De Leon, Hillquitt; za Špansko: Iglesias, Mora; za Finsko: Yrjö Syrola, Walpas, Perttälä; za Francijo: Jaurès, Vailant, Guesde, Sembat; za Nizozemsko: Troelstra, Van Kol, Ter Laan; za Ogrsko in Hrvaško: Weltner, Bukšeg; za Italijo: Cabrin, Bissolati, Morgari; za Luxemburg: Dr. Welter, Probst; za Norveško: Nilsen, Finar Li; za Poljsko: Diamand, Luxemburgova; za Rusijo: Ulianov, Rubanovič; za Švico: Moor, Reimann, Brüstlein; za Srbijo: Košanin, Kacelovič; za Švedsko: Branting, Wickmann; za Rumunsko: Rakovsky, Frimu; za Turčijo: M. Varadian. — Za izvrš. odbor mednarodnega sekretariata: Eduard Ansele, L. Fourné-mont, Emil Vandervelde, Kamil Huysmans, tajnik.

Strokovni pregled.

Zmaga slikarjev v Gorici. Organizacija slikarjev v Gorici je pred mesecem predložila goriskim mojstrom spomenico z različnimi zahtevami. S prvega je bilo pričakovati, da pride gotovo do boja. Mojstri so strašili delavce z vsemi mogočimi argumenti. Zadnji teden so pa odsvolili vse pomočnike, ker so jih mislili s tem vstrašiti. Ali motili so se; delavci so ostali hladni kakor prej. Med tednom so pa prišli mojstri do spoznanja, da so napravili največjo neumnost in so izjavili, da so pripravljeni se pogajati z delavskim odborom, o katerem niso hoteli nič slišati do zadnjega dneva. Pogajanja so se vršila v petek, soboto in nedeljo; šele zadnji dan se je prišlo do sporazuma ter so mojstri toliko privolili, da je bilo delavskemu odboru mogoče sprejeti in zagotoviti zmago delavcev brez stavke. Delavci so dobili 20% povišanja na plači, pripoznanje organizacije, posredovalnico dela in več drugih pribojstkov. To je prva zmaga mlade organizacije slikarjev, ki boji v spodbuj in vzgled drugim strankam, kako potrebna je strokovna organizacija, ako si hočejo delavci izboljšati svoj položaj. Zato delavci, vsi v organizacijo!

Dopisi.

Idrija. Redni letni občni zbor podružnice »Unije avstrijskih rudarjev v Idriji« se je vršil 13. t. m. ob veliki navzočnosti članov. Po zanimivem nagovoru podnačelnika so. Poženela so poročali tajnik, blagajnik in knjižničar o delovanju podružnice v minoletem letu. Iz poročila je razvideti, da je društvo napredovalo, da se nikdar tako. Članov, ki redno v smislu društvenih pravil plačujejo vsaki mesec članske prispevke, šteje podružnica koncem minolega leta nad 350, okrog 60 pa je onih, ki plačujejo za dva ali tri meseca nazaj članarino. Podružnične knjižnice, ki šteje nad 500 knjig, se je poslužilo 117 članov v 1043 slučajih. Časopisov imajo društvene sobe 11 na razpolago, ki se čitajo lahko vsak hip. K poročilu odbora dostavi v imenu pregledovalcev računov so. Straus, da so se računam vedno v redu našli ter da napredek obstoji v tem, ker je odbor vršil vestno svoj posel. Posebno pa je še blagajnik so. Brus opravljal svoj posel v polnem redu. Na to se podeli odveza in se zahvali odboru. Pri volitvi odbora se izvolijo sledeči sodrugi: Kokalj, Petercel, Brus, Zelenc, Sinkovec, Krašna, Rupnik, Jurman in Poženel. Pregledovalcem računov pa: Straus, Alič in Likar. Pri točki rudarski list poroča so. Straus o nujni potrebi lista ter stavi predlog, da se predstojništvo Unije opotori na sklep III. unijskega zbora,

da se list najpozneje s 1. majem uresniči. Predlog se enoglasno sprejme. Dalje razmotri pri točki slučajnost so. Straus razliko med politično in strokovno organizacijo, ki se pri nas navedno slabo razumeva. Končno apelira na člane, naj agitirajo za svojo stanovsko strokovno, kakor tudi za politično organizacijo med delavci, ki se niso organizirani. Ker le potoma razredna organizacija je upati na uspešen boj za izboljšanje delavskega položaja. Da se to doseže, pa je treba širiti med delavstvom tudi delavsko časopisje, ki je najboljšo sredstvo za izobrazbo. Govorili so v tem smislu še sodrugi Moravec, Brus, Burnik in Batagelj, na kar se zbor zaključil.

Zagorje ob Savi. Leto dni je minilo, odkar so se zbrali zagorski liberalci na posvetovanje, kako naj uničijo zagorske socialne demokrate in njihovo organizacijo. »Rdeči Prapor« je objavil poročilo o tistem tajnem posvetovanju v številki prvega maja lanskega leta in kar je »Prapor« takrat napovedal, se je v tem času tudi zgodilo. Liberalci so iskali spraviti delavske zaupnike ob vsako zaupanje, jih grditi po njihovem časopisju, posebno v »Slovenskem Narodu«, proti kateremu sta vloženi dve tožbi, se združili z zagorskimi klerikalci, napravili kompromis pri občinskih volitvah, jim obljubili stavbo kaplanije in mežnarije za uslugo, ker so se podali v zvezo in končno tudi prišli s svojo konfuzno N. D. O., katera je priredila prvo zborovanje že lanskega leta; ker pa so se ga udeležili tudi delavci naše stranke, so zbežali pod streho ter tam obrekovali s petnajstimi svojimi pristasi socialne demokrate. Pozneje je priredil glasoviti Škerl dvojne zakotnih shodov, pri katerih pa ni imel drugih poslušalcev kakor od 20 do 30 sokoličev in par zagorskih sokolic v starosti od 10 do 15 let. Končno so liberalci s Škerlom uvideli, da z zakotnim obrekovalcem, s kradenjem časti in poštenja v svojem časopisju ne opravijo ničesar, pa so sklicali dne 13. t. m. v Sokolskem domu javen društven shod, o katerem je prinesel že kratko poročilo »Rdeči Prapor«. Zli se nam pa potrebuje, to poročilo malo spopolniti. Na shodu ni imela N. D. O. več svojih pristavov kakor 80, med njimi najmanj 50 otrok, katere je dirigiral gospod Tanfer, kedaj naj vpijejo. Moskih pa je bilo kakšnih 30, med njimi so bili večinoma trgovci, gostilničarji in par zaslepljenih obrtnikov. Delavce pa smo natančno presteli in bili so v celem samo trije rudarji, trije apneničarji, pa kakšnih 8 od male obrti. Nasprotno je bilo po našem računju 300 social. demokratov. Mandič je pripovedoval sledeče konfuznosti: Da so strogo strokovni, da se ne pečajo s politikom, da je njihove organizacije naloga, izgnati vse nemške in italijanske delavce s slovenskega ozemlja, da bodo šele potem slovenski delavci srečni; potem da morajo biti delavci tudi s praznim želodcem za slovenski narod in zemljo; kvasil je nekaj o nemških sodrugih Bernsteinu in Vollmarju ter čvekalo o kolektivizmu, katerega pa mož ravno tako malo razume kakor razliko med gospodarsko in politično organizacijo. Sodrugi Čobal mu je odgovarjal na vse njegove konfuznosti; odgovor je dobil tak, da je vzmimiril gospoda Mandiča in celo predsedstvo, da si niso vedeli drugače pomagati, kakor da sta dala Mandič in Škerl znamenje, da naj začno narodnjaški otroci vpiti, da se resijo klofut. Pri tem vpitju pa so pomagali tudi znani razgrajči Blažič, Bajcar in krojač Zorko. Najbolj smo se smejali, ko je vpil tudi učitelj Kelenc, katerega je moral opozoriti neki rudar, da to ni inteligentno. S tem razsajanjem, ki so ga sami napravili, pa je bil tudi konec shoda. To je enoletno delo zagorskih narodnjakov, konec pa je ta, da imajo danes velike manj zaslonbe pri delavstvu, kakor so je imeli pred letom. Zadnji shod in govor dr. Mandiča pa je bil pogreb za N. D. O., katero so sicer hoteli šele izdramiti do kakšnega gibanja. Resnica je to, kar poročamo mi, prav nič pa nam ne dela skrbi, če se hvalijo v svojem časopisju in si delajo s tem veselje.

Shodi.

Podgora. V soboto zvečer je bil v Podgori dobro obiskan zaupni shod, na katerem je poročal so. Peteja n o pripravah za občinske volitve v Podgori. Volitve bi se morale že vršiti, ker je doba sedanjega starešinstva že davno potekla, a do danes še niso niti volilni imeniki razpoloženi. Menda imajo gospodje strah pred novimi volitvami. Zato pa je dolžnost podgorskih delavcev, da prisilijo občinske očete, da razpišejo volitve. Na to je govoril o koristih, ki bi jih lahko imelo delavstvo od občine, ako bi občina bila v pravih rokah: Sklenilo se je, da se naša stranka v Podgori udeležijo letošnjih občinskih volitev. O držanju in taktiki stranke se bo sklepalo na krajni konferenci, ki se skliče v ta namen. Izvolil se je še odsek, ki ima nalogo, presteti vse naše pristase, ki imajo volilno pravico v tretjem razredu, kar bo služilo za podlago sklepom krajne konference.

Polj. Javni ljudski shod, ki se je vršil v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 11. depoldne v veliki dvorani delavskega doma, je bil impozanten. Kljub temu, da je bilo zelo slabo vreme in je skoraj nezdržema deževalo, se je udeležilo shoda okrog 450 delavcev, skoraj samih Hrvatov in Slovencev, tako da ga smemo z vsem ponosom imenovati

impozantno manifestacijo zavednih delavcev. Par minut po pol 11. je so. Hara mina v imenu ožjega pol. odbora otvoril shod s primernimi besedami. Enoglasno je bil izvoljen so. Hara mina za predsednika in so. Furlan za zapisnikarja. Nato je predsednik dal besedo o »Narodnem vprašanju in socialni demokraciji« glav-nemu referentu so. dr. Henriku Tumi, ki je bil ob svojem nastopu burno aplavdiran in pozdravljen z gromovitim živio-klici. Referent je obširno-historično očrtal rojstvo narodnega vprašanja in rojstvo socializma. V svojem eno uro in trideset trajajočem govoru je tako stvarno in temeljito obdelal stvarno, da so poslušalci z odprtimi ustmi poslušali govornika. Gromoviti aplavzi so sledili elementarno. Ob koncu svojega govora je še prečital resolucijo, katero smo že zadnjič priobčili. Potem je še so. Hara mina imel zaključni govor in ker se ni nihče več oglasil za besedo, je zaključil lepo uspeli shod, ki se ga je kljub nasprotni agitaciji narodnih gospodičev udeležilo toliko delavcev, da je bil odbor sam presenečen. Ta shod, puljski sodrugi, nam mora ostati v živem spominu; dokazali ste z njim, da se zavedate svojega položaja in da ne marate več biti prežvekovci publih nacionalističnih fraz. Le tako naprej, sodrugi, in zmaga bo naša!

Politični odsevi.

* **Odsek za socialno zavarovanje** bo imel od 31. marca dalje vsak dan sejo.

* **Boj za splošno volilno pravico** na Pruskem se nadaljuje. Socialisti so prirejali ves teden v Berlinu in po deželi shodi. Zadnji čas so tudi liberalci začeli sklicevati take shode.

* **So. Hara mina** je v hrvaškem saboru izrekel ban Tomašić ob hrupnem odobravanju hrvaško-srbske koalicije. Ko se je Supilo za to stvar oglasil, mu niso dali govoriti. Za najnovejšo politiko hrv. srbske koalicije je to značilno. Vsakdo bo obsojal izgred podivjanih bečarov v ogrskem parlamentu; ampak odtod do demonstrativnega izrekanja so. Hara mina v političnem zboru je jako velik korak. Koalicija je pač že pozabila, da se je pred kratkimi leti ustanovila zato, da zruši Khuena, ki je takrat vladal v Zagrebu. Danes je Khuen že njen bog.

* **Zanimivo reminiscenco** kliče v spomin napad na Khuena v ogrskem parlamentu. Okrog 20 let je minilo, ko so proti Khuenu leteli tintniki v — hrvaškem saboru. Dva poslanca sta takrat prisegla, da sta Khuen Hedervaryju dala — bace. Faktično je Khuen takrat moral bežati iz sabora. V Budimpešti se danes Justhovci branijo očitanja, da so napadli Khuena; pa se jim dokazuje, da su ga. V Zagrebu sta dr. David Starčević in dr. Tuškan prisegala, da sta ga napadla, pa se jima je dokazovalo, da ga nista. Oba sta morala težko poplačati svojo bojevitost, zlasti Starčević, ki so ga preganjali, dokler ga niso na podlagi tendenčne tožbe spravili na dolga leta v kaznilnico. Danes izrekajo pristasi nekdanjih Khuenovih žrtev Khuenu politično so. Hara mina.

* **Madžarski parlamentarni izgredi.** Policija je nadaljevala zasliševanje ter je konfiscirala kot corpora delicti več zakonikov, nož za papir, peresnik, tintnik i. t. d. — Državni tajnik Szterenyi je pri zasliševanju povedal, da ga ob začetku seje ni bilo v zbornici. Ko je vstopil, je opazil poljedelskega ministra, ki je skočil k ministrskemu predsedniku ter ga krlil s telesom in s povzdignjenima rokama. — Justh je privatno dejal, da obžaluje izgred, a rad bi vedel, kako bi se v civiliziranih deželah (Ogrska torej ni civilizirana) godilo vladi, ki priznava, da je prevzela nalogo, ukloniti narodno voljo z denarjem, s silo, sploh s korupcijo. Sodnijsko postopanje proti poslancem obsoja, češ, da so bili razburjeni.

* **Ogrska socialno-demokratska stranka** je že izdala svoj volilni oklic. Zaključne besede so sledeče: »Ponesimo s svojim revolucionarnim ognjem, s svojo navdušeno agitacijo, ki ne pozna utrujenja, zastavo ljudskih pravic do zmage! Živela splošna, tajna, enaka volilna pravica! Živeli delavni močje! Živela Ogrska delavnih millionov! Živela socialna demokracija!«

* **Na Kroti** so bile v torek volitve za avtonomno zbornico. Pristasi Veniselosa so dobili 45, vse druge stranke skupaj pa tudi 45 mandator. Če se potrdi končna zmaga Veniselosa, tedaj je upati, da se bo krečansko vprašanje mirno in razumno reševalo.

* **Francoški senat** je sprejel zakon o starostnem zavarovanju delavcev z edino izpremembo, da dobe tuji delavci le tedaj neke pogodnosti, če dosežejo francosko državljanstvo pred 50. letom.

* **Macedonski komite** v Sofiji je sklical vse voditelje čet v Sofijo, da dobe nova navodila. To je v zvezi s potovanjem kralja v Carigrad, ki pomeni toliko, da se bolgarska odreda Macedoniji. Večina voditeljev bo prišla.

Sodrugi, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor“!

Domače vesti.

— **Narodni delavci** imajo polna usta narodnosti, tako slovenski kot češki. Zanimivo je opazovati te „brate“, kako se lepo paralelno razvijajo. Večjega veselja nimajo, kot če morejo beležiti kak neuspeh soc. demokratov. Socialno-demokratska stranka v črevljarski tovarni nemškega kapitalista Poppra v Chrudimu na Češkem je končala s zmago kapitalizma. Češki narodni delavci in za njimi naši tržaški, so zagnali huronski krik veselja, videči triumfirati kapitalista nad proletarcem. Ko je dalje trboveljska premogokopna družba na Štajerskem našim slovenskim sodrugom odbila njihove upravičene zahteve, so zavriskali veselja naši dični tržaški „tovariši“. Ali so to zastopniki delavskega razreda, vprašamo? Ali niso to ljudje, hujši od kapitalistov? Le pogledimo po češkem vzgledu: Stavka v Chrudimu ni vspela zato, ker so češki narodni delavski krumirji priskočili nemškemu kapitalu na pomoč. To smo že enkrat pribili — naše narodnjaštvo ni imelo poguma spraviti te resnice iz sveta. Bridko je bilo za naše sodruge, ko se po porazu prisiljeni po oni višji moči neizprosne bede svojih žena in otrok morali zopet vstopiti na delo k svojemu sovražniku, ki jih je premagal. To samozatajevanje zasluži priznanja tudi od najhujšega političnega nasprotnika. Misliti bi bilo, da se ne najde na vsem božjem svetu politični nasprotnik, ki bi imel tako malo vesti, tako malo duše v sebi, da bi se nad tem spodtkikal. In vendar so se našli taki ljudje, našli so se isti narodni delavci, ki so poprej svoje sodelavce, naše sodruge, izdali najhujšem delavskemu sovražniku — kapitalizmu, našli so se, pravimo isti narodni delavci, ki so se po svojih glasilih potem norčevali iz poraženih soc. dem. delavcev. Glasilo naših tržaških narodnih delavcev seveda ni zaostalo. Kaj naj rečemo k takemu početju! To niso nič drugega, kot hijene v človeški podobi, ki mislijo, da imajo pod plaščem narodnih fraz uganjati največje grdobije na svetu.

— **Lepa razmera.** Gonja denuncijanta kateheta Oswalda proti avtonomni idrijski občini, če se sme tako imenovati, se vleče do skrajnosti. Klerikalni kliki, ki ima po milosti liberalcev večino v deželni odbor, ni dovolj, da ima mestna občina na tisoče škode s tem, da se ne pusti doizdati znane hiše št. 509. Ki je donosala občini na podlagi 25letne pogodbe z narodno »Čitalnico« borih 400 K letnih dohodkov. Stroškov pa na tisoče, neglede na to, da pogodba velja še celih 18 let. Tačasni mestni zastop, ki je bil po razpustu nanovo izvoljen, razveljavil je bil to neumne pogodbe s tem, da je bil sklenil doizdati stavbo, ki bi služila vsem občanom in donosala občini lepe obresti, je bil razpuščen. Nastopil je bil gerent, ta pa je po nasvetih Oswalda, pri kojem je bil vsak dan v farovžu, napravil občini okroglih 10.000 kron škode. Z menjavo Strosove hiše in z raznimi pravdami, ki se danes niso končane. Prizadete odbornike je deželni odbor ekskutivnim potoma izlirjal za komisijske stroške v znesku 8 K 39 v na vsakega. To pa je še vse premalo. Deželni odbor zahteva na komando Oswalda v najkrajšem času še stroške napol sezidane stavbe, ki jih imajo plačati isti odborniki v znesku 8217'63 K. Če se pomisli, da pride na vsakega odbornika okroglo 500 K, ki jih bo moral valed klerikalne hudobije ubogi delavec kot odbornik plačati, da bo s tem za celo svoje življenje uničen. Potem ni druge pomoči, kot da se vzdignejo proti takemu nasilstvu vsi občani, ki imajo količkaj poštenja in sočutja do ljudi, ki so jim z dvakratno izvolitvijo dali zaupanje, proti temu postopanju z vso silo. V tej zadevi sličana je na četrtek 31. t. m. javna občinska seja ob 6. uri zvečer v mestni dvorani, pri koji se bode nesramno postopanje Oswalda in deželnega odbora do konca razkrinkalo. Pridite vsi!

— **Slovenska Matica** je imela v pondeljek svoj občni zbor pod vodstvom predsednika, profesorja dr. Ilesiča, ki je tudi predaval o »Morali v slovenskem življenju«. Tajniško poročilo je podal gosp. Maselj. Lani se je izdalo sedem knjig v 4800 izvodih. Za letošnje pripravljajo sledeče knjige: 1. »Uprava in ustava Napoleonove Ilirije«, spisal dr. Bogumil Vošnjak; 2. »Koroška«, II. del, ilustrirana — spisal prof. dr. Potočnik; 3. »Jan Marija Plojher«, iz češtine preložil Fr. Maselj; 4. »Knezova knjižnica« 17. zvezek; 5. »Zabavna knjižnica« 22. zvezek; 6. »Pegam in Lamberger«, povest; spisal dr. Detela. »Hrvatska Matica« izda to knjigo pri svojih letšnjih publikacijah in si je naročila 10.000 izvodov; 7. »Letopis« ki bo prinesel razen društvenih poročil tudi razne spise, tako o Gogolju, Obradoviču in Šumanu. — »Slovenske narodne pesmi« so se odložile za prihodnje leto. — »Matica« ostane na dosedanjem stališču. Izdala bo znanstvene in beletristične snovi v dosedanjem razmerju. — »Matica« je v knjižni zvezi z 52 društvi. — Za lansko leto je plačalo udnino 3881 članov. — Leta 1909 je stela »Matica« 4069 članov, in sicer: 5 častnih, 183 ustanovnikov, 3834 letnikov in 47 naročnikov. Po deželah ima članov: Na Kranjskem 1100, na Štajerskem 900, Primorskem 500, na Koroškem 125. — Blagajnik dr. Detela poroča, da je imela »Matica« lani 22.137 K 22 v dohodkov in 24.011 K 44 v izdatkov. — V odbor so bili izvoljeni namesto izstopivših članov gg.:

Dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški; dr. Josip Gruden; dr. Fr. Ilesič; A. Koder; prof. Fr. Orožen; prof. R. Perušek; dr. J. Šleibinger; dr. Ivan Tavčar; dr. Josip Tomineš; dr. Fr. Zbašnik, za pregledovalca računov pa vnovič Ferd. Bradaska, Janko Pogačnik in Iv. Krulec.

— **Polovična vozna za delavce.** Železniško ministrstvo je izdalo naredbu, da imajo delavci, ki dobe dela v drugem kraju, pravico do polovične voznine. Te določbe se glase: 1. Delavci, katerim je preskrbela delo kaka javna in občekorisna posredovalnica v kakem vnanjem kraju, imajo pri voznjah čez 50 km pravico do polovične voznine v tretjem razredu osebnih in mešanih vlakov. 2. Polovični vozni listki se dbe pri blagajni, če se pokaže po določenem vzorcu izgotovljena izkaznica javne posredovalnice. Na tej izkaznici mora biti ime delojemalčeve, železniška proga in dan odhoda zabeležen, kakor tudi potrdilo, da se je lastniku te izkaznice preskrbelo delo. 3. Ta izkaznica se pri blagajni zaznamenuje z uradnim pečatom. Pri pregledovanju voznih listkov se mora pregledniku pokazati in na zadnji postaji z voznim listkom oddati. 4. Železniška uprava ima pravico, da to ugodnost za določeno dobo, posamezna postajališča in nekatere vlake prekliče, oziroma ustavi.

— **Delo je ustavila** tvornica za cement v Zidanem mostu; to so že storila nekatera druga enaka podjetja. Govori se, da zaradi hude konkurence.

— **Dramatičnega društva** redni občni zbor se vrši dne 2. aprila t. l. ob 8. zvečer v mali dvorani »Narodnega doma«.

— **Posredovalnica za pekovo delo** je sklenila ustanoviti ljubljanska podružnica pekovske Zveze še ta mesec. Posredovalnica bo združena s pekovskim prenočiščem pri »Belem Kranjcu« v Florijanski ulici št. 4. Vsi sodrugi peki, ki prihajajo z dežele v Ljubljano iskat dela, naj se oglašajo tam. Če hočejo peki doseči boljši položaj, ki je v Ljubljani zlasti slab kar se tiče delavnega časa, morajo gledati, da pride njihova organizacija v vsakem oziru do veljave. Posredovanje dela v organizaciji je jako važna točka.

— **Predavanje** sodr. dr. Tuma v Pulju. Kakor je bilo javljeno v »Rd. Pr.«, je predaval pri nas v Pulju sodrug dr. Tuma iz Gorice v soboto dne 19. t. m. ob pol 4. popoldne o »Socialni demokraciji in gospodarstvu«. Kljub temu, da so delavci morali delati kakor ob delavskih do večera, je bilo predavanje precej dobro obiskano. Bilo je čez sto samih pristnih Hrvatov in Slovencev, ki so z vidnim veseljem in veliko pozornostjo sledili izvajanjem predavatelja. Dr. Tuma je svoje poslušalce peljal skozi prazgodovinske in starohistorične čase v rimsko cesarstvo ter skozi srednji vek preko francoske revolucije do sedanjega gospodarstva veleindustrijskih držav Evrope in Amerike ter se ustavil na naših domačih gospodarskih tleh. Potem je posvetil posebno pozornost združništvu in podrobno je pojasnil socialistično stališče in stremeljenje. Za veleznimivo predavanje je žel viharno odobravanje.

— **Avstrijski Lloyd** namerava vpeljati novo voznjo v vzhodno Azijo, v Indijo in na Kitajsko tja do Japonskega. Sedanje vozne črte, ki jih ima Lloyd, so samo za blagovni promet, za potnike je ta voznja vse prepočasna. Dosedaj je rabil tak tovarni parobrod iz Trsta, do kitajskega mesta Sangaja celih 60 dni. Če se vpele nova voznja samo za potnike, se bodo dotični parniki veliko manj ustavljali in bodo prevozili vso pot do Sangaja že v 28 dneh. Lloyd pa ne namerava pričiti s temi voznjami, če ne dobi od vlade primerne podpore. Lloyd se zadovolji s tem, da bi vlada plačala voznino skozi suezski kanal. Pri zadnjih pogajanjih med vlado in Lloydom je zahtevala vlada med drugim tudi to, da kar ima Lloyd čistega dobička več kot 60%, mora odstopiti državni blagajni. Če se uredi ta vozna črta, bo to zelo dvignilo tujski promet po naših deželah.

— **Smrt valed opekila.** 33letna Marija Smerdelj, stanujoča v ulici Scoglio št. 1037 v Trstu, je v soboto zvečer, ker se ji oglje ni hotelo takoj vžgati, polila s petrolejem in vžgala. Plamen je svignil visoko in vžgal Smerdeljevi obleko, ki je bila na mah vsa v plamenu. Opekla se je tako, da je v nedeljo popoldne v groznih mukah umrla.

— **Lev na neumnost.** »Nar. Dnevnik« poroča: Po Sp. Štajerskem nagovarjajo sedaj duhovniki ljudi, naj bi pristopili z letnim doneskom 3 kron k neki družbi, ki ima namen osrečiti Avstrijo z novimi samostani. Cesar Jožef je bil namreč nekoč tako predrzen, da je duhovne lenuhe izgnal iz njihovih udobnih stanovanj in jim prodal nakupičeno in nagoljufano imetje. Sedaj pa nimamo Slovenci nobene druge važnejše potrebe kakor da prispevamo za nove samostane! Zato odgovarjajte ljudje od tega davka na — neumnost!

— **V Ljubljano** je padla v torek okoli 6. zvečer 65letna Ursula Sustarjeva, ko je prala na perišču pri Polakovi usnjarni na Sv. Petra nasipu. Ko je to opazil po septepetaskem mostu idoč četovodja 17. pešpolka Ivan Hönigmann, je prihitel in jo potegnil iz vode. Sustarjeva je se parkrat globoko vzdihnila in umrla. Na mesto je prišel g. dr. Galattia, nato pa še policijski zdravnik g. dr. Illner, pa sta oba zamogla konstatirati le smrt. Umarlo se prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

— **Neuroča na Dravi.** V petek dne 11. marca popoldne so blizu Smolnika pri Rušah spravljal delavci splav v Dravo. Ker je bil les surov, splav ni plaval po površju vode, ampak se je venomer bolj pogrezal v vodo. Blizu Krenerjeve žage je zašel splav v vrtinec, ter oba flosarja, nabajajoča se na splavu, požrl seboj. Karol Dogovnik se je še vendar poprijel zopet splava, ki je prišel na površje, dočim je Franc Krebs izginil v dravskih valovih. Ponesrečeni zapušča ženo in dva mala otročiča.

— **Ljubljanska tobačna tovarna** se bo povečala, ker sedanji prostori ne zadostujejo več.

— **Velik požar** je dne 15. t. m. med 9. in 12. zvečer vpepelil več kot polovico (če ne tri četrt) vasi Berkovci v ljutomerskem okraju. Ogenj je bil — kakor prej že parkrat — brezdvomno naleknjen. Zgoreti je moralo tudi precej živine, ker je element divjal z nevzdržno besnostjo in urnostjo.

— **Kobilice na Krasu** so že preplavile travnike. Majhne so še in ne razvite, nabajajo se v velikih množinah.

Društvene vesti.

§ **Pevma.** Ustanovitev podružnice Del. izob. društva. V nedeljo se je vršil dobro obiskan ustanovni shod, na katerem se je ustanovila podružnica Del. izob. društva. Na shodu sta poročala sodr. Petejan in dr. Dermota o pomenu izobraževalnih društev za delavstvo. Na to se je izvolil upravni odbor, kateremu predseduje sodr. Emil Komavli. Sklenilo se je takoj otvoriti primerno čitalnico. V podružnico je vpisanih že 40 članov, kar je lepo število za eno občino.

Zadnje vesti.

Bruseljska svetovna razstava. Dunaj, 28. marca. Avstrijska se v nobeni obliki ne udeleži svetovne razstave, ki bo letos v Bruslju. Vlada se je potrudila, pridobiti nekatere veleindustrialce, pa so vsi odklonili.

Ogrske homatije. Budimpešta, 28. marca. Vse stranke so že izdale svoje volilne oklice. Manifest vladne stranke naglašja, da je edino mir in red v prid narodnim interesom. Oklic Košutove stranke je zopet sestavljen v tistem tonu kakor v času, preden je bila na vladi. Agrarci raztresajo v svojem oklicu zopet staro hinavščino, katera govori o razrednih interesih kmetov, pa nosi razredne interese grofov na čelu.

Budimpešta, 28. marca. Iz Justhove stranke je zopet izstopilo nekoliko članov. Izkazalo se je, da so nekateri Justhovci še osem dni pred zadnjo sejo državnega zbora iskali stikov z vlado.

Budimpešta, 28. marca. Jutri bo ministrski svet sklepal o imenovanju državnih tajnikov in o terminu za nove volitve. Najbrže bodo prvi teden junija.

Budimpešta, 28. marca. V redutni dvorani je bil včeraj shod meščanstva, na katerem je bilo tudi mnogo socialistov. Sprejela se je resolucija, ki obsoja kravale v parlamentu in izreka upanje, da bo grof Khuen Hedervary uresničil splošno volilno pravico. Socialisti so na shodu demonstrirali za splošno volilno pravico. Po shodu je odšlo 500 ljudi v prostore vladne stranke, kamor je bil povabljen minist. predsednik. Khuen je v svojem zahvalnem govoru dejal: »Izrazi simpatije z vseh strani dežele kažejo, da se dobri glas dežele ne sme brez kazni umičevati.«

Hofrichterjeva afera. Dunaj, 27. marca. Profos Tuttmann, ki je bil obdolžen, da je pomagal Hofrichterju, spraviti nekatera pisma iz ječe, je bil včeraj obsojen na tri leta težke in poostrene ječe, na izgubo šarže za vedno ter na izgubo službenega in jubilejnega križca.

Italijanska kriza. Dunaj, 27. marca. Kralj je ponudil Luzzattiju sestavo kabineta. Luzzati bi baje imel pomoč od Giolittijeve stranke.

Italijanska kriza. Rim, 28. marca. Luzzatti je imel še nekatere konference. Zlasti se je trudil, pridobiti radikalca Sacchija, da bi vstopil v ministristvo.

Socialisti na Balkanu. Sofija, 28. marca. Včeraj je bil tukaj velik shod, ki je močno protestiral proti najnovejšim namenom Rusije in Avstrije na Balkanu ter proti nedemokratski politiki balkanskih vladarjev. Od srbske stranke je bil na shodu navzoč sodrug Lapčević, katerega so bolgarski socialisti navdušeno pozdravljali.

Etna. Catania, 28. marca. Bruhanje iz Etna pojema; položaj pa je za nekatere kraje vendar še kritičen. Struja lave na zapadni strani se je ustavila, na vzhodni strani se polagoma teče. Srednja struja se pa še hitro pomika navzdol. Zlasti vasi Sameo in Palazzello sta še v nevarnosti. Prebivalstvo v krajih Nicolosi, Belpasso in Catania se je pomirilo.

Živa zakopana. London, 27. marca. V Joughstownu je neki zamorec zdravstveni komisiji trdil, da mu neki glas pravi, da je nega ženska živa zakopana. Ko se po dolgem obotavljanju izkopali krvat, se je izkazalo, da je ženska šele pred kratkimi urami v groznih mukah umrla.

Umetnost in književnost.

• **Pod spovednim pečatom.** Znamenita knjiga kaplana Kirchsteigerja je še v razpisu Delavskotiskovne družbe. Cena I. delu 2 K 60 v, II. delu 2 K 5 zite po nji.

Naročajte in širite naš list!

Socialni pregled.

**** Posledica bojkota proti žganju.** Lanski zbor nemške socialne demokracije v Lipskem je zaradi davka na žganje sklenil, pozvati delavstvo, naj bojkotira žganje. Posledice so se že pokazale. Spoznajo se iz sledečih števil:

	Od 1. oktobra do 31. januarja 1908—1909	1909—1910
hektolitrov alkohola	2,085.683	1,708.227
se je izdelalo	605.874	628.598
porabilo v obrti	863.542	577.036
popilo	4.123	6.878
izvozilo		

Dočim je poraba v obrti narasla, je pitje žganja padlo za okroglih 286.000 hektolitrov ali za 33 odstotkov, torej za tretjino. Popolnoma jasno sliko pokaže seveda šele konec leta. Na vsak način se vidi, da je imel bojkot že prav lep uspeh.

**** Obrtni svet in socialno zavarovanje.** Državni obrtni svet je dne 15. in 16. t. m. obravnaval o načrtu socialnega zavarovanja in je sklenil resolucije, ki obsega v glavnem sledeče točke: «Obrtni svet smatra obvezno zavarovanje za potrebno. To zavarovanje pa se ne sme omejiti samo na starostno zavarovanje, temveč se mora raztegniti tudi na zavarovanje proti onemoglosti. Zavarovati se morajo vsi obrtniki brez vsake meje dohodkov. Obrtni svet odobrava vladni predlog, naj bi se ustanovili okrajni zavarovalni zastopi s predsednikom, katerega določi država in zastopniki, kateri so po tretjini vzeti iz vrst delodajalcev, delavcev in samostojnih zavarovancev. Doneski samostojnih naj bi se ravnali po višini dohodkov; državni donesek bi se naj dajal samo v takem slučaju, ako zavarovanec nima več ko 1200 K letnih dohodkov. — Tisti okrajni zavarovalni zastopi niso nič drugega, kakor silno finančno breme za ves zavarovalni aparat.

**** 400.000 izlitosv** steje sedaj naklada glasila kovinarjev v Nemčiji. Približno toliko članov steje njihova zveza. To bi pač lahko služilo tudi slovenskim kovinarjem in slovenskim delavcem sploh za zgled.

Zidarji in zidarski delavci, pozor! Po Slovenskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajerskem hodijo agentje, ki iščejo zidarjev za Svico. Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po obljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpolnijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zidarske delavce ne povedo, da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad devet mesecev; delavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkommision der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Svico! Zaupnike strokovnih in političnih organizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zidarske delavce v njihovem okraju.

Raznoterosti.

† **Olajšanje zakona** so sklenili v Rimu. Odpasti imajo nekateri dosedajni zakonski zadržki in micer zadržek 3. in 4. stopnje krvnega sorodstva

in svaštva. duhovno sorodništvo in mesto 12 leta pri dekletih in 14. pri dečkih se določi 15 oziroma 18. leto kot za sklopanje zakonov potrebn. Neločljivi zakon seveda ostane, pač pa bodo uvedli samo eden oklic. Ali tudi tega ni treba, če duhovnik prevzame svojo odgovornost nase.

H. Suttner

Ljubljana Mestni trg
nasproti rotovžu.

«Priporočam svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poštne prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo trgovino, kjer boste najbolje postreženi. 76

Močenje postelje

se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“

Velburg P 848 (Bavarsko.)

Gostilna „Pri panju“

== Vegova ulica št. 10 ==

se priporoča za mnogobrojen obisk

lastnik **Leonardo Galante**

ima najboljšo pijačo; dobiva se izboren «pelinkovac», goriška, istrska, dalmatinska vina in dolenski cvček po najnižji ceni. 26—2

„Jurjevo čistilo“
je danes specializirano vseh krem, čiščenje sveža, torej se ne posuši, daje najlepši in najhitrejši blisk, se dobiva povsod in ima ljubljanski grad kot varstveno znamko.

Vsak kdor varuje svoje čevlje, rabi edino

„Jurjevo čistilo“

ki je v svoji dohotki nedosegljivo.
V vedni uporabi napravi usnje zelo mehko.
Edina izdelovalca: 10—10

Kregar & Seljak - Ljubljana.

All si že kupil ravno kar izšlo, zelo po
trebno brošurico:

Cerkvene prislojbine ali šolnina.

Dobi se v tiskarni **lv. Pr. Lampreta v Kranju** in v nekaterih knjigotrdnicah v Ljubljani (L. Schwentner in Narodna knjigarna), v Gorici (A. Gabšček), v Trstu (G. renje) in v Krškem (Umek). Stane samo **30 v.**, po pošti 40 vin.

lv. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler“.

Vozna kolesa.

— Ceniki zastoj in franko. — 5

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52—36

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

poselnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon števil. 168.

v Ljubljani

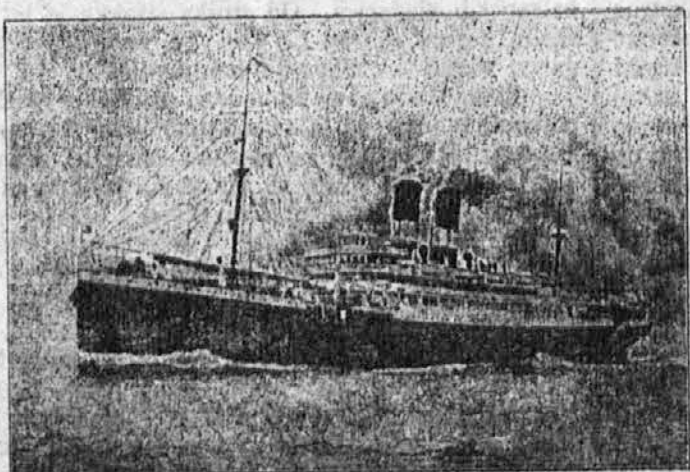
Telefon števil. 168.

priporoča svojo

Izborno pivo v sodnih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

52—8

Potniki v severno in južno Ameriko

vožijo sedaj le po domači avstrijski progi

52—18

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezčim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopel i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.